

Dolgoročna podnebna strategija mora odgovoriti na izzive podnebne krize

Dolgoročna podnebna strategija Slovenije do leta 2050 nastaja v času, ko se soočamo s še nevidenimi izzivi. Posledice globalne pandemije Covid-19 zahtevajo hitro, koordinirano in daljnovidno ukrepanje. Hkrati pa nudijo priložnost, da zdravstveno in gospodarsko krizo naslovimo na način, ki bo hkrati naslovil še večjo globalno podnebno in okoljsko krizo in prinesel boljše prihodnost za vse. Zasnovana pravilno, lahko predstavlja predvidljiv pravni, administrativni in ekonomski okvir za potrebne obsežne in dolgoročne trajnostne politike in naložbene iniciative.

Čimprejšnje zmanjšanje emisij toplogrednih plinov na neto ničelno vrednost prinaša dolgoročne denarne prihranke in boljše javne storitve: z omejevanjem podnebnih sprememb bomo izjemno zmanjšali gospodarsko škodo in stroške, ki prispevajo k pomanjkanju nujno potrebnih javnih sredstev za ohranitev socialnih in zdravstvenih storitev. Že zdaj EU s podnebnimi spremembami povezani ekstremni vremenski pojavi stanejo okoli [13 milijard EUR na leto](#). Izjemni dogodki, ki jih povzročajo podnebne spremembe, kot so poplave, gozdni požari, suše in vročinski valovi, so v obdobju 1980–2017 predstavljali 83 % monetarnih izgub EU. Ta delež se bo z zaostrovanjem podnebne krize zagotovo samo še povečal.

Zato bi morala dolgoročna podnebna strategija za Slovenijo:

- **Predstavljati krovni nacionalni strateški dokument**, ki bo opredelil, kako bo Slovenija dosegla cilj podnebne nevtralnosti s pravično in trajnostno tranzicijo. Predstavljati mora **nacionalni podnebni dogovor**, ki določi krovne usmeritve za pripravo drugih strateških sektorskih dokumentov, delovanje in organiziranost vlade, vlogo relevantnih akterjev ter načrtovanje vlaganj.
- **Določiti cilje, ki upoštevajo opozorila znanosti in zaveze Pariškega sporazuma.** V izogib najhujšim posledicam podnebne krize moramo po ugotovitvah [posebnega poročila IPCC](#) in v skladu z zavezami Pariškega sporazuma, omejiti povišanje globalne povprečne temperature na 1,5 ° C glede na predindustrijsko dobo. Ob upoštevanju odgovornosti in zmožnosti ukrepanja razvitih držav, morajo k skupnim naporom za doseg tega cilja razvite države prispevati več in hitreje. Pri tem IPCC še posebej izpostavlja, da ni pomemben le dolgoročni cilj, temveč tudi naš prispevek h globalnim naporom v naslednjem desetletju. Trenutne zaveze EU in s tem Slovenije so s tega vidika nezadostne in terjajo zvišanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030. Evropska komisija je predlagala povišanje cilja na vsaj 55%, medtem ko okoljski odbor Evropskega parlamenta in nevladni sektor pozivata k zvišanju cilja na 60 oz. 65%. Poročilo okoljskega programa Organizacije Združenih narodov (UNEP) ugotavlja, da moramo na globalni ravni emisije TGP zmanjšati za 7,6% letno. Le s hitrim ukrepanjem lahko preprečimo najhujše posledice podnebne krize ter sočasno zagotovimo kvalitetnejše pogoje bivanja vsem državljanom Evrope, kar mora odražati tudi sprejeta dolgoročna strategija za Slovenijo.

- **Predvideti odločne in ambiciozne podnebne ukrepe v vseh sektorjih gospodarstva.** Potreben je izjemen premik v energetske sektorju, sektorju rabe tal ter načinu upravljanja urbanih območij in industrije. Okrepiti moramo ukrepe, za katere vemo, da delujejo. To pomeni pospešen prehod k obnovljivim virom energije, opuščanje vse umazane energije, začenši s premogom, povečanje vlaganj v ukrepe za energetske prihranke, čistejšo proizvodnjo in potrošnjo, takojšnjo opustitev vseh investicij v fosilne vire ter varovanje in obnovo naravnih ekosistemov kot so gozdovi. Potrebne bodo tudi korenite spremembe življenjskih slogov, vključno s spremembami prehranjevalnih navad in uporabo bolj trajnostnih načinov mobilnosti.
- **Za uspešno preobrazbo gospodarstva je treba zagotoviti zadostna finančna sredstva,** pri čemer morajo biti okoljsko sporni projekti in dejavnosti, ki ne prispevajo k reševanju podnebne krize, izločeni iz javnega financiranja.
- Postopki odločanja, ki bodo izhajali iz dolgoročne podnebne strategije morajo zagotoviti **vključevanje vseh prizadetih deležnikov v vseh fazah oblikovanja in izvajanja strategije,** ter upoštevati načela pravičnega prehoda.

Ljubljana, 30.september 2020

Podpisniki:

Focus, društvo za sonaraven razvoj

Inovacijsko-razvojni inštitut Univerze v Ljubljani

Sindikrat Mladi Plus, sindikat študentov, dijakov, mladih brezposelnih in mladih prekarnih delavk in delavcev

Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC

Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

Mladi za podnebno pravičnost

